

Samlet indsats i ny national OPS-enhed

Behov for en ny aktiv og kompetent OPS-enhed

En ny OPS-enhed skal være den organisatoriske drivkraft i en samlet national strategi med det formål at udvikle og opbygge nye offentlige og private alliancer.

Det danske samfund er under pres. Der er stigende krav til kvaliteten af velfærdsydelse, og i fremtiden er vi færre til at forsørge flere. Det er et pres, der ikke kan løses ved at handle, som vi plejer. Forandringsparathed, nytænkning – og frem for alt samarbejde på tværs af offentlig og privat er nødvendigt.

De gode eksempler findes allerede. Samarbejde mellem medarbejdere, borgere, patienter, forskere, private virksomheder og andre relevante aktører finder sted. Nye måder at designe og yde service til borgerne ser dagens lys og nye teknologiske muligheder opstår. Skal udfordringerne overkommes, er spredte gode initiativer ikke nok. Alliancer mellem offentlig og privat skal styrkes, og det kræver en fokuseret indsats.

Dansk Erhverv og FTF anbefaler at samle relevante kompetencer og videnscentre i en ny national OPS-enhed. Målet er at gøre det nemmere at igangsætte og gennemføre et effektivt offentlig-privat samarbejde.

Spredt viden og kompetencer hæmmer offentlig-privat samarbejde

Viden og kompetencer om offentlig-privat samarbejde er i dag spredt mange steder. Dansk Erhverv og FTF anbefaler, at der under Erhvervs- og Vækstministeriets ledelse etableres en ny national OPS-enhed, hvor OPS-kompetencer fra forskellige indsatser samles.

Ved at samle den spredte indsats i én national enhed styrkes fundamentet for offentlig-privat samarbejde. Dansk Erhverv og FTF anbefaler, at der under Erhvervs- og Vækstministeriets ledelse etableres en ny national OPS-enhed, der helt eller delvist kunne bestå af følgende eksisterende kompetencer og funktioner:

- Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen: Center for offentlige konkurrence – herunder sekretariatet, der betjente Rådet for Offentlig-Privat Samarbejde
- Viden om OPP-projekter i forhold til skattemæssig forhåndstilsagn hos Skatteministeriet
- Viden og myndighedsfunktion om deponeringsfritagelse ved OPP-projekter hos Social- og indenrigsministeriet
- Erhvervsstyrelsen: Aktiviteter og viden om innovativ efterspørgsel og offentlig-privat samarbejde hos Markedsmodningsfonden
- OPI-guiden.dk som i dag drives af klyngen WelfareTech
- Udbudsportalen.dk, der sekretariatsbetjenes af KL og hvis bestyrelse består af repræsentanter fra ministerier og styrelser
- Healthcare Denmarks aktiviteter og viden om internationalisering af service eksport og offentlig-privat samarbejde

Dette er ikke en udtømmende liste, men bud på, hvor der i dag findes kompetencer inden for området.

Fundamentet skal bygge på eksisterende opgaver og kompetencer

En mulighed kan være organisatorisk at tage afsæt i en række af de opgaver og kompetencer, der i dag er forankret i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Offentlig-privat samarbejde kan have mange former, og der er stor forskel på både lovgivning og udførelse af henholdsvis OPP, OPI og konkurrenceudsættelse. Derfor er der behov for forskellige spor, hvor der opbygges en særlig ekspertise i en nye national OPS-enhed. OPS-enhedens aktiviteter kan således overordnet inddeles i følgende grupper:

- Konkurrenceudsættelse (herunder udbud og udlicitering)
- OPI: Offentlig-Privat Innovation
- OPP: Offentlige-Private Partnerskaber
- International indsats (herunder hjælp til serviceeksport)

Konkurrenceudsættelse

Konkurrenceudsættelse er den mest udbredte form for offentlig-privat samarbejde. Generelt har udbud i alt for høj grad haft fokus på pris, mens kvalitet og innovation har fyldt meget mindre.

Konkret er der gode eksempler på udbud, hvor det offentlige har sparet penge eller fået nye løsninger ved at overdrage opgaver til det private. Der er også udfordringer og konkrete eksempler på konkurrencer blandt private leverandører og dårlig virksomhedsoverdragelse af medarbejderne.

Den nationale OPS-enhed skal med afsæt i evidens hjælpe kommunerne med at skabe bedre udbud, hvor der også er fokus på kvalitet og innovation. Erfaringerne fra en kommune skal bredes ud til andre kommuner. Derved får kommunerne bedre muligheder for at tilrettelægge og sammensætte de bedst mulige udbud. Samtidig skal konkurrencer forebygges samtidig med, at der sikres en god proces i forbindelse med medarbejderoverdragelse osv.

Erfaringer med at bruge totalomkostninger og funktionsudbud er meget begrænsede. Det er vigtigt at kommunerne får bedre redskaber, så fx kvalitetsprodukter, der er billigere på lang sigt, kan vinde et udbud over produkter, der er billigere her og nu. Der er endvidere et uforløst potentiale i at fremme innovative løsninger gennem funktionsudbud, hvor det er løsningen frem for det konkrete produkt, der er i fokus.

Offentlig-Privat Innovation

Medarbejderne i den offentlige sektor har ofte ideer eller viden, der kombineret med erfaring fra den private sektor kan skabe innovation. Der er allerede mere end 250 projekter i gang eller gennemført alene på velfærdsområdet i Danmark, hvor det offentlige og private arbejder sammen om at udvikle nye produkter og metoder, der kan sælges, skabe vækst og nye arbejdspladser.

Flere steder i både kommuner, regioner, ministerier og styrelser er der opbygget hjælpefunktioner, der kan sikre det bedst mulige samarbejde mellem det offentlige og private. De ressourcer, der allerede findes centralt, bør samles, så der sikres en solid national og international erfaringsopsamling på området. Det kan fx være viden om, hvordan barrierer for OPI, såvel kulturelle som juridiske, overvindes, således at der skabes værdi på alle tre bundlinjer (offentlig – borger – privat).

Den nationale OPS-enhed bør være videnscentral for juraen på området (såsom rettigheder til innovation), men bør også kunne rådgive om eksisterende innovationer. Der skal også være en pipeline for OPI-projekter, så det bliver muligt at lave større projekter, der dels skal give reel udvikling i det offentlige, men også gøre samarbejdet

økonomisk attraktivt for de private. Sidst, men ikke mindst, bør der være en række OPI-praktikere, der kan yde konsulentbistand til både private og offentlige aktører, der ønsker at indgå i et OPI-samarbejde.

Offentlige-Private Partnerskaber

Danmark halter forsat bag efter vores nabolande, når det kommer til at udnytte mulighederne inden for offentlig-private partnerskaber. Der er gevinster at hente, når man fra starten sammentænker anlæg og drift i en langsigtet totaløkonomisk kontrakt.

Næsten 90 pct. af pensionselskaberne har ifølge en undersøgelse fra Forsikring & Pension investeringer i OPP i udlandet, mens kun 45 pct. af dem investerer i Danmark. I øjeblikket investerer de 7,5 mia. kr. i OPP projekter i udlandet. Der burde således være potentiale for langt flere investeringer i OPP i Danmark.

Der er to hovedproblemer for øget OPP i Danmark. Det første er størrelsen på projekterne – de er typisk alt for små. Et lægehusbyggeri til fx 50 mio. kr. kræver en næsten lige så omfattende kontrakt som et infrastrukturprojekt til 5 mia. kr. Dermed er omkostningerne relativt større og dermed interessen for at lave et OPP-projekt relativt mindre. Det andet hovedproblem er de danske deponeringsregler. Danmark har meget strenge regler om deponering i forbindelse med (OPP-)projekter. Kommunerne skal deponere et beløb svarende til anlægssummen, hvilket gør OPP omkostningsfuldt og mindre attraktivt for kommunerne.

Skal der sikres flere pensionsinvesteringer i Danmark, er det vigtigt, at der sker en større koordinering af OPP-projekter på tværs af landet fx ved at samle 10 lægehusbyggerier i en række kommuner i et OPP-projekt. OPS-enheden skal have til ansvar at etablere et nationalt overblik – en pipeline – for OPP, der samler og koordinerer OPP-projekter på tværs af myndigheder.

OPS-enheden skal være en samlet indgang for OPP-projekter i Danmark. Den kan hente inspiration fra blandt andet det setup, der er under udvikling i EU med henblik på udmøntning af Europa-Kommissionsformand Junckers investeringsprogram, herunder kan der etableres en pipeline under OPP-enheden, hvor projekter kunne prækvalificeres til en bruttoliste ud fra en række standardkrav. Enheden vil dermed kunne lave transparente grupperinger af projekterne og derved sikre større volumen for den enkelte investor. Herefter kunne der køres en udbudsrunde på de større projekter.

International indsats

Offentlige indkøb udgør 16 pct. af EU's samlede BNP. Eksportpotentialet for danske virksomheder, hvis de handler med udenlandske offentlige myndigheder og internationale organisationer er stort. Grænseoverskridende handel er desværre begrænset, og potentialet er langt fra indfriet.

OPS-enheden skal sikre, at rammevilkårene for eksport er så optimale som muligt. Med udgangspunkt i de nye udbudsregler i hele EU skal den bidrage til at styrke den danske indsats for at fremme serviceeksport. Det skal ske gennem udarbejdelsen af en ny samlet strategi for eksport af danske løsninger med fokus på danske styrkepositioner, herunder en systematisk afdækning af de mest relevante eksportmarkeder.

Der er også behov for fokuserede tiltag. Således skal der tilbydes konkret vejledning og bistand til virksomheder, der ønsker at gå ind på nye markeder og fx byde på opgaver for offentlige organisationer. Indsatsen skal understøttes ved at lave markedsundersøgelser og landeguides, som virksomhederne kan bruge til at skabe sig et overblik over det offentlige marked i et givent land.

Kompetencer og beslutningskraft

Det er afgørende, at de medarbejdere der bliver en del af OPS-enheden har praksisnære erfaringer, som de kan trække på når de for eksempel skal rådgive kommuner, regioner og stat om mulighederne i OPI, OPP og konkurrenceudsættelse, samt understøtte konkrete initiativer. De praksisnære erfaringer skal suppleres med analytiske kompetencer som eksempelvis kendt fra Udbudsrådet og senest Råd for Offentlig-Privat Samarbejde.

OPS-enheden skal have konkrete kompetencer og beslutningskraft herunder kompetencer til at:

1. Rådgive kommuner, regioner og stat om mulighederne i OPI, OPP og konkurrenceudsættelse, og understøtte konkrete initiativer
2. Opsamle viden og lave nye analyser af best practice og barrierer inden for de fire områder, og sikre at viden bliver distribueret
3. Lave anbefalinger om udformningen af kontroludbud, så der skabes mere gennemsigtige procedurer
4. Koordinere eksportrettede aktiviteter, der tager afsæt i offentlig-privat samarbejde
5. Gennemføre nationalt ensartede kvalitetsmålinger på alle relevante serviceområder
6. Koordinere viden og vejledning om etablering af nye offentlig-private samarbejder ved at understøtte offentlige myndigheders indkøb af og adgang til specialiseret rådgivning
7. Koordinere et nationalt overblik over OPI- og OPP-projekter (nationale pipelines)

Hvem skal stå i spidsen for OPS-enheden?

OPS-enheden skal ledes af en professionel bestyrelse med repræsentation fra erhvervslivet og arbejdsmarkedets parter, Erhvervs- og Vækstministeriet, Finansministeriet, KL og Danske Regioner.

Lovgivningsbarrierer og finansiering af OPS-enheden

Etableringen af en national OPS-enhed kræver ikke ændring af eksisterende lovgivning. Dansk Erhverv og FTF anser etableringen af enheden som en administrativ opgave som skal være forankret politisk og dermed båret på vej af politisk vilje og opbakning. Det anbefales dog at benytte etableringen af en national OPS-enhed til at gennemgå lovgivning for barriere for offentlig-privat samarbejde, hvor det fx kan nævnes at både Dansk Erhverv og FTF anser de nuværende deponeringsregler for OPP-projekter som en barriere for udbredelsen af denne samarbejdsmodel.

Enheden er som udgangspunkt omkostningsneutral, da det er en samling af eksisterende viden og kompetencer. Men det må forventes, at der vil være udgifter forbundet med etableringen af enheden.